

IX kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 181)

z dnia 16 listopada 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 181)

16 listopada 2022 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Kacpra Płażyńskiego (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

I. informację o dokumentach, w stosunku do których Prezydium wносиło o niezgłaszanie uwag: COM(2022) 539, 670 (art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej), COM(2022) 526, 536, 537, 538, 545, 551, 562 (art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r.), C(2022) 7418 (art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r.),

II. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Reagowanie UE na COVID-19 – zapewnienie gotowości na jesień i zimę 2023 r. (COM(2022) 452 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu,

III. w trybie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (COM(2022) 490 wersja ostateczna) i odnoszący się do niego projekt stanowiska RP,

IV. w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki (COM(2022) 440 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu,

V. w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym (COM(2022) 453 wersja ostateczna) – kontynuacja,

VI. informację Przewodniczącego Komisji na temat udziału w Konferencji Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej (COSAC) w dniach 13–15 listopada 2022 r.,

VII. w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzial-

ności za produkty wadliwe (COM(2022) 495 wersja ostateczna) i odnoszący się do niego projekt stanowiska RP.

W posiedzeniu udział wzięli: **Sebastian Kaleta** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Piotr Bomber** podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Kamila Król** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii wraz ze współpracownikami, **Karol Karski** i **Kosma Złotowski** – posłowie do Parlamentu Europejskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Maciejczak** – naczelnik Wydziału ds. Unii Europejskiej w Biurze Spraw Międzynarodowych, **Agata Jackiewicz**, **Joanna Heger** – z sekretariatu Komisji w BSM; **Dorota Olejniczak** – ekspert ds. legislacji z Biura Analiz Sejmowych, **Danuta Adamiec** – specjalista ds. międzynarodowych z BAS.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Na początek sprawy związane z dzisiejszym porządkiem obrad. Jeżeli nikt nie wniesie sprzeciwu, to, szanowni państwo, proponuję, aby był on następujący: pkt VII przeniesiemy jako pkt II, a następnie rozpatrzmy pkt V i VI, z uwagi na to, że za chwilę są następne komisje i na „plenarce” dzieją się dyskusje wokół tych tematów związanych z zakresem działania panów ministrów. A potem już przejdziemy do rozpatrywania po kolei. Dobrze? Zaczynamy.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt I, mianowicie informacji o dokumentach, w stosunku do których Prezydium wносиło o niezgłaszanie uwag. Są to następujące dokumenty: w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej COM(2022) 539, 670, w trybie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. COM(2022) 526, 536, 537, 538, 545, 551, 562, w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. C(2022) 7418. Czy do wyżej wymienionych dokumentów ktoś z państwa zgłasza uwagi, czy też możemy procedować zgodnie z wnioskiem prezydium i przyjąć je bez rozpatrywania przez Komisję? Uwag nie widzę. W związku z tym stwierdzam, że **Komisja nie zgłasza uwag do wyżej wymienionych dokumentów.**

Przechodzimy do pkt II, czyli po zmianach rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Reagowanie UE na COVID-19 – zapewnienie gotowości na jesień i zimę 2023 r. (COM(2022) 452 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu, które przedstawi nam pan minister Piotr Bomber. Proszę bardzo, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Piotr Bomber:

Panie przewodniczący, panie i panowie ministrowie, panie i panowie posłowie, rząd RP pozytywnie odnosi się do propozycji przedstawionych w komunikacie. Zapewnienie zintegrowanej strategii i środków może się przełożyć na zmniejszenie liczby zachorowań Covid-19 w sezonie jesienno-zimowym oraz stanowić podstawę do zwiększenia bezpieczeństwa epidemiologicznego. Działania zaplanowane przez Polskę na jesień i zimę 2022 r. są zgodne z treścią i zapisami komunikatu. Rząd RP będzie kontynuował szczepienia z wykorzystaniem aktualnie dostępnych szczepionek w celu ograniczenia liczby hospitalizacji, ciężkiego przebiegu choroby i śmierci. Szczepionki przeciw Covid-19 będą dystrybuowane tak jak dotychczas przez RARS na użytek bezpłatnych szczepień realizowanych w systemie świadczeń publicznych. Dążymy do zwiększenia stopnia zaszczepienia populacji oraz zapewnienia wystarczającej dostępności szczepionek. Kontrolowane również będą działania komunikacyjne, promocyjne, monitorujące i zachęcające w tym obszarze.

Jeżeli chodzi o środki pozafarmaceutyczne, należy zgodzić się z prezentowaną w komunikacie tezą, że znaczący wzrost zachorowań i hospitalizacji w okresie zimowym może prowadzić do konieczności wprowadzenia dodatkowych środków pozafarmaceutycznych celem wypłaszczenia krzywej zachorowań. Również jeżeli chodzi o wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej i odnośnie do zasobów w związku z faktem pojawienia się zjawiska długu zdrowotnego będącego efektem pandemii podejmowane są działania w kierunku, by móc ten dług spłacić. Również jeżeli chodzi o szeroko rozumianą diagnostykę, to bezpłatne dla pacjentów testy do diagnostyki SARS-CoV-2 zostały wprowadzone do wykazu świadczeń gwarantowanych z zakresu POZ. Jeżeli chodzi o stosowanie środków terapeutycznych przeciwko Covid-19 w Polsce w związku z pojawiającymi się nowymi danymi z piśmiennictwa oraz gromadzonym doświadczeniem opracowano postępowanie w zakażeniach SARS-CoV-2 Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych.

Jeżeli chodzi o transport, mobilność i podróżowanie, rząd popiera stanowisko, że ograniczenia w podróżach transgranicznych powinny być przywracane tylko wtedy, gdy będą absolutnie konieczne, a wdrażane będą środki proporcjonalnie do ochrony zdrowia publicznego. W ocenie rządu jednym z elementów mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego i zapewnienia dobrobytu społeczeństw państw członkowskich również w warunkach pandemii jest niezakłócone funkcjonowanie jednolitego rynku oraz przepływu towarów przez granice UE.

Wnioski: Działania dotychczas podejmowane w Polsce są spójne z propozycjami Komisji i co do zasady nie wymagają podejmowania dodatkowych działań w większym zakresie niż te, które są realizowane bądź są przewidziane do realizacji. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Posłem sprawozdawcą jest pani poseł Karolina Pawliczak. Bardzo proszę.

Posel Karolina Pawliczak (Lewica):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowni państwo, celem komunikatu jest przedstawienie kierunków działań, które powinny być podjęte przez państwa członkowskie UE, aby w najbliższym okresie jesienno-zimowym zmniejszać natężenie kolejnej fali Covid-19. Komisja Europejska, powołując się na doświadczenia ostatnich dwóch lat, przewiduje wzrost natężenia zachorowań na Covid-19 w nadchodzącym okresie jesienno-zimowym. Prawdopodobne jest także, że kolejna fala będzie występować wraz z innymi wirusami układu oddechowego, co będzie stanowić wyzwanie dla i tak już przeciążonych krajowych systemów opieki zdrowotnej. Komunikat zawiera wyzwanie skierowane do państw członkowskich do wprowadzenia zintegrowanych strategii, aby uniknąć gwałtownego wzrostu zachorowań. Jak wskazano, priorytetem krajowych kampanii szczepień powinno pozostać zwiększenie wskaźnika zaszczepienia w ramach cyklu szczepień pierwotnych pierwszą dawką przypominającą wśród kwalifikujących się osób. Ma to szczególne znaczenie w przypadku osób należących do grup społecznych szczególnie narażonych na ciężkie powikłania i w przypadku państw o niższych wskaźnikach wyszczepienia. Wśród państw i społeczeństw nadal utrzymują się bowiem znaczne luki i różnice, które należy wyeliminować, aby zwiększyć poziom ochrony. W kilkunastu punktach Komisja zawarła proponowane działania na rzecz strategii szczepień przeciwko Covid na okres jesień-zima 2022/2023, a jeden z punktów tak nakreślonej strategii szczepień dotyczy również działań komunikacyjnych, które miałyby na celu między innymi: promowanie przyjmowanych dodatkowych dawek szczepionek oraz promowanie ukończenia cyklu szczepień pierwotnych przez osoby, które jeszcze tego nie zrobiły, zwiększenie zaufania do szczepionek poprzez monitorowanie i uwzględnienie pytań i obaw ze strony społeczeństwa, przedstawianie naukowych dowodów, na których opierają się zalecenia, oraz demaskowanie informacji wprowadzających w błąd i dezinformacji pojawiających się w tradycyjnych mediach i w mediach społecznościowych, podjęcie również zagadnienia politycznego wymiaru oporu przed szczepieniami i kampanii dezinformacyjnych związanych z narracjami antyzachodnimi i antyunijnymi. Postuluje się także utrzymanie zintegrowanych systemów nadzoru.

Podniesione są tutaj również niezwykle istotne kwestie finansowe na wspieranie lepszej opieki zdrowotnej w ramach przyjętych planów naprawy i odporności przeznaczono ponad 42 mld euro w formie inwestycji. Prawie jedna trzecia tej kwoty przeznaczona jest na inwestycje i reformy mające na celu stymulowanie cyfryzacji systemów opieki zdrowotnej. Określone inwestycje mają również na celu wzmocnienie potencjału krajowych systemów opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia publicznego. Wskazano, że konieczne będą ciągłe działania na rzecz wzmocnienia odporności systemów opieki zdrowotnej od krótkoterminowych po długoterminowe.

Konkluzja komunikatu wskazuje wyraźnie, że systemy opieki zdrowotnej i społeczeństwa państw członkowskich muszą nadal dostosowywać swoją zbiorową reakcję na wirusa SARS-CoV-2. Komisja Europejska podkreśla, że pandemia bardzo dobitnie przypomniła o znaczeniu współpracy. Dzięki niej można dokonać rzeczywistych zmian i zwiększyć zdolność UE do zapobiegania kryzysom zdrowotnym. Współdziałanie na rzecz zrównoważonego zarządzania pandemią czyni Unię silniejszą, bardziej odporną i skuteczniejszą, a w świetle powyższego niniejsze stanowisko jest w pełni uzasadnione. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, pani poseł. Otwieram dyskusję. Czy ktoś chciałby zabrać głos w tym punkcie? Nie widzę. W związku z tym czy ktoś jest przeciwny, aby przyjąć do wiadomości informację dotyczącą tego dokumentu? Sprzeciwu nie widzę, w związku z tym stwierdzam, że **Komisja przyjęła do wiadomości informacje rządu na temat dokumentu o sygnaturze COM(2022) 452 i odnoszącego się do niego stanowiska rządu.** Dziękuję, panie ministrze.

Teraz, szanowni państwo, przechodzimy do byłego pkt V, obecnie pkt III. Rozpatrzenie w trybie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (COM(2022) 490 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd reprezentuje pan minister Stanisław Szwed. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie adekwatnego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie aktualnie jest procedowany na forum grupy Rady UE ds. Społecznych. Zapisy dokumentu pozostają przedmiotem ustaleń i uzgodnień w ramach prac grupy. Na dzień dzisiejszy nie jest jeszcze znany ostateczny kształt zapisów projektu zalecenia. Rząd kierunkowo popiera cele wskazane we wniosku dotyczące zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wspieranie aktywnego włączenia społecznego pozostaną jednym z priorytetów krajowej polityki społecznej Polski, a wsparcie dochodowe zgodnie z przyjętą w UE w państwach członkowskich koncepcją aktywnej integracji. Stanowi to niezbędny element skutecznych działań w tym obszarze wraz z dostępem do odpowiedniej oferty usług społecznych i działaniami na rzecz rynku pracy sprzyjającym integracji.

Rząd stoi jednocześnie na stanowisku, że polityka społeczna i zatrudnienia realizowana jest przede wszystkim przez państwa członkowskie, do których należy odpowiedzialność za identyfikację potrzeb oraz dopasowanie działań do możliwości wewnętrznych. Inicjatywy podejmowane na poziomie UE powinny być realizowane z poszanowaniem traktatowego podziału kompetencji, zasady pomocniczości i dialogu społecznego. W tym kontekście istotne jest także, aby proponowany instrument nie stanowił wiążącego aktu prawnego i pozostawiał państwom członkowskim ich kompetencje w zakresie organizacji systemu zabezpieczenia społecznego, w tym systemu pomocy społecznej. Dotyczy to także kwestii krajowej metodologii określania adekwatności świadczeń pomocy społecznej oraz uznawania kryteriów dostępności do tych świadczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego. W związku z tym Polska podczas prac nad dokumentem będzie dążyć do jak najbardziej ogólnych i elastycznych zapisów projektu.

Zalecenia w tym zakresie: Rząd RP uznaje świadczenia zapewniające dochód minimalny za zjawisko pozytywne, jeśli stanowią one punkt wyjścia do poprawy włączenia społecznego i perspektyw zatrudnienia. Warunkiem jest przyjęcie założenia, że ogólny poziom wsparcia dochodu powinien zapewniać godne życie, ale praca zawsze powinna być opłacana. Projekt stanowiska został przyjęty przez Komitet do Spraw Unii Europejskiej 8 listopada 2022 r. Projekt stanowiska jest dołączony do materiałów. Wnosimy o pozytywną opinię co do stanowiska rządu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Posłem sprawozdawcą jest pan poseł Jarosław Wałęsa. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jarosław Wałęsa (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Według Komisji Europejskiej, choć ten system dochodu minimalnego istnieje we wszystkich państwach członkowskich, to ich adekwatność, zasięg i skuteczność we wspieraniu obywateli znacznie się między sobą różnią. Dlatego przedstawiony dokument zawiera wytyczne dla państw członkowskich dotyczące tego, jak zapewnić skuteczność ich systemów dochodów minimalnych w zwalczaniu ubóstwa i promowaniu aktywnej integracji w społeczeństwie i na rynkach pracy. Ten dokument jest dokumentem strategicznym. Jako taki nie powoduje bezpośrednich skutków społecznych ani gospodarczych, ani finansowych. Warto podkreślić, że cele zaleceń w odniesieniu do polityki zabezpieczenia są co do zasady spójne z obowiązującymi lub opracowywanymi obecnie w Polsce regulacjami, czyli w dłuższej perspektywie należy się spodziewać, że realizacja zaleceń przyniesie pozytywne skutki we wszystkich wymiarach.

Ten dokument nie podlega ocenie co do zgodności z zasadą pomocniczości, ponieważ nie jest projektem aktu ustawodawczego UE. Możemy popierać stanowisko rządu jak najbardziej, chociaż to stanowisko jest trochę za, a nawet przeciw, ale ogólne koncepcje tego pomysłu są jak najbardziej warte popierania.

Na co chciałbym zwrócić uwagę i chciałbym, żeby pan przewodniczący też na to zwracał uwagę, to to, że po raz kolejny Rada Ministrów przekroczyła terminy, które mamy ustawowe. To jest kolejny raz, kiedy rząd nie nadąża z pracą i przekazuje nam dokumenty trochę spóźnione. To było tylko kilka dni, ale jednak mamy terminy i powinniśmy ich przestrzegać.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Jak państwo wiedzą, zwracamy na to uwagę. Również dzisiaj będziemy rozpatrywać projekt opinii, który został już państwu przesłany, dotyczący pracy przymusowej, bez stanowiska rządu, bo też jeszcze nie wpłynęło, a terminy nam uciekają. Dziękuję, panie pośle. Otwieram dyskusję. Czy ktoś chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Kosma Złotowski:

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, Kosma Złotowski, poseł do PE. Chciałbym powiedzieć kilka słów na ten temat. To jest taki niewinny akt UE, który jest przykładem pełzającego rozszerzania się kompetencji UE. UE nie ma w tym zakresie żadnych kompetencji. To są wyłącznie kompetencje krajowe – ustalenie zasad minimalnego dochodu. We wszystkich krajach UE te zasady w jakiś tam sposób są określone, również w Polsce. Tymczasem przyjmujemy dokument, który jest zupełnie niewinny, z którym wszyscy się zgadzają, który nikomu nie szkodzi, ale stanowi potem argument. Zaraz, zaraz, mówicie, że to nie jest kompetencja UE? A głosowaliście za. Dlatego chciałbym państwa ostrzec, że takie dokumenty przyjmowane przez UE powinny być bardzo ostro krytykowane przez parlamenty krajowe, pomimo tego że generalnie z treścią takiego dokumentu się zgadzamy. Albo to jest prawo unijne, albo to jest prawo krajowe. Powinniśmy to dokładnie rozgraniczać. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Zgadzam się z panem. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę, szanowni państwo, w związku z tym proponuję w tej sprawie również przyjąć opinię zgodnie z tym, co zaprezentował pan poseł. Za chwilę ją przygotuję

na piśmie i przedstawię państwu. Na zasadzie, że popieramy za, a nawet przeciw. Bo mam dokładnie takie same refleksje. Przecież wszyscy zgadzamy się, że płaca minimalna w Polsce stale rośnie i jest dużo wyższa, jeżeli chodzi o średnią płacę w innych państwach UE, ale rzeczywiście to nie jest kompetencja UE, więc nie rozumiem, dlaczego to jest realizowane na poziomie unijnym. Podzielam w pełni to stanowisko. Też mam tu kłopot, bo takich pomysłów jest wiele, które są w Polsce de facto realizowane, i chyba dlatego przyłączamy się do chóru. Skoro my w tym zakresie możemy się czymś pochwalić, to chcemy, żeby cała UE to realizowała. Ale to działa w dwie strony. Każdy kij ma dwa końce. W innej sprawie może nas to po prostu uderzyć. Bardzo proszę, panie pośle.

Posel Jarosław Wałęsa (KO):

Ja może nie zwróciłem na to uwagi podczas swojej prezentacji, ale to, co jest zawarte w stanowisku rządu, to jest dokładnie, że popieramy, to jest ogólnie słuszne, ale rzeczywiście Komisja czy Unia Europejska powinna patrzeć na swoje kompetencje i nie przekraczać ich. I to jest zawarte w stanowisku rządu. Tak że nie wiem, czy potrzebujemy opinii. Po prostu możemy popierać stanowisko rządu.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

No to cieszę się, panie pośle, że pan jako sprawozdawca to dookreślił. Jeżeli rzeczywiście tak jest, to w takim razie też nie widzę takiej potrzeby. Myślałem, że to nie jest tak wprost wyrażone. W takim razie cofam swoją propozycję. Proponuję następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 8 ust. 2 ustawy dokument o sygnaturze COM(2022) 490 wersja ostateczna i odnoszący się do niego projekt stanowiska rządu RP. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Czy jest sprzeciw wobec takiego stanowiska? Sprzeciwu nie widzę. Zamykamy więc ten punkt. Dziękuję państwu bardzo.

Punkt następny: rozpatrzenie w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki (COM(2022) 440 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd reprezentuje pan minister Szwed. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, komunikat Komisji Europejskiej z dnia 7 września 2022 r. w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki został opublikowany w kontynuacji do, zapowiadanej przez Komisję w planie działań na rzecz europejskiego filaru praw socjalnych z marca ubiegłego roku, inicjatywy dotyczącej opieki długoterminowej oraz przeglądu celów barcelońskich w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. W komunikacie podnosi się kwestie dotyczące zapewnienia osobom potrzebującym opieki lepszego dostępu do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki na wszystkich etapach życia oraz wspieranie godnych warunków pracy dla pracowników opieki. Wskazuje się również na wartość społeczną i potencjał gospodarczy pracy świadczonej w sektorze opieki.

Komunikatowi towarzyszą dwa zalecenia Rady UE, to jest zalecenie w sprawie rewizji celów barcelońskich z zakresu wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz zalecenie w sprawie dostępu do dostępnej cenowo opieki długoterminowej wysokiej jakości. W zakresie pierwszego z wymienionych zaleceń dotyczącego celów barcelońskich komunikat ma na celu między innymi zachęcenie państw członkowskich do wspierania dalszego rozwoju wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w wieku do lat trzech poprzez zmianę celów barcelońskich w szczególności w zakresie działań wspierających przystępną cenowo, dostępną terytorialnie i wysokiej jakości wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem. W zakresie drugiego z wymienionych zaleceń zwraca się uwagę między innymi na rosnące zapotrzebowanie na opiekę długoterminową, poprawę dostępności opieki długoterminowej, jakości i przystępności cenowej usług opiekuńczych, jak również podkreśla się rolę profilaktyki zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia.

Rząd RP kierunkowo popiera założenia i cele komunikatu Komisji w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki, fundamentalne jednak jest, aby uwzględniania była

różnorodność oraz specyfika krajowych systemów funkcjonujących w poszczególnych państwach członkowskich. W odniesieniu do opieki długoterminowej w poszczególnych państwach członkowskich funkcjonują różne odmienne zasady zarówno organizacji usług opieki długoterminowej oraz kwalifikowania do tych usług, jak i ich finansowania, co powinno być wzięte pod uwagę przy projektowaniu i wdrażaniu wszelkiej inicjatywy UE w danym obszarze. Sposób sprawowania opieki nad dzieckiem do lat trzech również powinien być planowany w zależności od uwarunkowań lokalnych, kulturowych i pozo- stawiony do decyzji poszczególnych krajów. W przypadku treści komunikatu dotyczącego opieki długoterminowej Polska przychyliła się do proponowanych zapisów. W przypadku zalecenia dotyczącego zrewidowanych celów barcelońskich Polska nie mogła poprzeć zaproponowanego w zaleceniu rozwiązania, to jest wskazanej pierwotnie wysokości wskaźnika zrewidowanego celu. W zakresie komunikatu dotyczącego opieki długoter- minowej rząd za słuszne uznaje odnotowanie wagi prowadzenia działań w zakresie pro- mocji zdrowia i zapobiegania chorobom. Rząd wskazuje pełne zrozumienie dla potrzeby koordynacji opieki długoterminowej, niemniej jednak powinno się przy tym uwzględnić fakt, że w Polsce, podobnie jak w innych państwach członkowskich, opieka długoter- minowa współistnieje i funkcjonuje w ramach dwóch formalnie odrębnych sektorów: sektora opieki zdrowotnej i sektora zabezpieczenia społecznego.

Stanowisko rządu zostało przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich 2 listopada. Wnoszę również do Wysokiej Komisji o pozytywne przyjęcie stanowiska rządu do komu- nikatu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Sprawozdawcą jest pani poseł Karolina Pawliczak. Bardzo proszę.

Posel Karolina Pawliczak (Lewica):

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, europejska strategia w dzie- dzinie opieki określa program działań mających poprawić sytuację opiekunów zarówno formalnych, jak i nieformalnych i zawodowych, a także osób korzystających z opieki. Odnosi się to do standardów podaży usług opiekuńczych, ich jakości, przystępności cenowej, dostępności, a także poprawy warunków pracy w sektorze opieki, w tym jego lepszym zrównoważeniu pod względem płci, zwiększenia zatrudnienia, a także dzięki legalnej migracji oraz podnoszeniu kwalifikacji. Wydatki publiczne na opiekę trakto- wane są jako inwestycja społeczna, która przy zachowaniu zrównoważonego finansowa- nia przynosi wiele korzyści jednostkom, społeczeństwu i gospodarce. Komisja podkreśla, że należy zwiększyć inwestycje publiczne i prywatne na szczeblu krajowym, a finanso- wanie unijne może stanowić uzupełnienie, natomiast świadczeniodawcy potrzebują stabilnych i zrównoważonych mechanizmów finansowania oraz jasnego i sprzyjającego otoczenia regulacyjnego.

Państwa członkowskie mogą, realizując strategię, korzystać z możliwości finansowa- nia unijnego. Celem strategii jest dążenie do ustanowienia polityki zapewniającej godne życie, ochronę praw człowieka, niepozostawianie nikogo w tyle oraz stworzenie szans na lepsze perspektywy życiowe i zawodowe, równowagę między życiem zawodowym i osobistym. Centralnym elementem strategii są dwa wnioski w sprawie zaleceń Rady. Oba dotyczą odpowiedzialności, podaży i jakości opieki, jak również warunków pracy opiekunów. Stanowią one ramy polityczne dla reform i inwestycji na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Są to zalecenia Rady w sprawie rewizji celów barcelońskich dotyczących wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Zgodnie z projektowanym zalece- niem zwiększenie uczestnictwa dzieci we wczesnej edukacji, opiece ma ułatwić kobietom udział w rynku pracy oraz wesprzeć rozwój społeczny i poznawczy dzieci, w szczegól- ności znajdujących się w trudnej sytuacji lub pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. W projektowanym zaleceniu Komisja zachęca państwa człon- kowskie do wzmocnienia ochrony socjalnej opieki długoterminowej oraz poprawy ade- kwatności podaży i dostępności usług opieki długoterminowej, uwzględnienia zestawu zasad jakości i wytycznych dotyczących zapewnienia jakości, w tym określonych przez Komitet Ochrony Socjalnej, podjęcia działań na rzecz poprawy warunków pracy w sek-

torze opieki i docenienia znaczącego wkładu wnoszonego przez opiekunów nieformalnych wraz z uznaniem potrzeby różnego rodzaju wsparcia tych osób. Oferta usług opieki długoterminowej powinna być zwiększana w państwach członkowskich między innymi poprzez rozwój lub poprawę opieki domowej, niwelowanie terytorialnych różnic w możliwościach korzystania z tej opieki i wprowadzenie dostępnych innowacyjnych technologii i rozwiązań cyfrowych w zakresie świadczenia usług opieki, w celu wspierania niezależnego życia.

W świetle porównawczych danych Komisji Polska w obszarze opieki długoterminowej ma obecnie dosyć trudną sytuację, bowiem zatrudnienie w sektorze opieki długoterminowej było niskie w porównaniu z innymi krajami, przy czym istnieją nierówności również w warunkach pracy i wynagrodzenia między sektorem opieki zdrowotnej a sektorem społecznym. Liczba opiekunów rośnie, ale starzenie się personelu medycznego i pielęgniarskiego spowoduje dodatkową presję, by zapewnić odpowiednią opiekę.

Całkowite publiczne wydatki na opiekę długoterminową były w Polsce niższe niż w wielu innych krajach. Szacuje się, że ze względu na starzenie się społeczeństwa wzrosną one o 1,7% PKB dopiero w 2050 r. lub do 3,1% PKB, ale to jest scenariusz ryzyka. W Polsce system opieki długoterminowej jest niedofinansowany i dość słabo rozwinięty. Odsetek osób w wieku powyżej 65 lat posiadających potrzeby w zakresie opieki długoterminowej przekracza średnią UE, natomiast wydatki publiczne na opiekę są niższe od średniej UE. Konkluzja jest taka, że europejska strategia w dziedzinie opieki wyznacza kompleksowy ogląd tej problematyki, co czyni ją dokumentem szczególnie ważnym, uwypuklającym różnego rodzaju aspekty sytuacji. Komisja proponuje działania mające na celu wsparcie państw członkowskich w prowadzeniu reform zmierzających do zwiększenia dostępu do przystępnych cenowo usług opiekuńczych, wysokiej jakości, przy jednoczesnej poprawie warunków pracy, równowagi między życiem zawodowym a prywatnym opiekunów. A w świetle powyższego niniejsze stanowisko jest uzasadnione. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, pani poseł. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę. W związku z tym, drodzy państwo, czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu do wiadomości informacji dotyczącej tego dokumentu? Sprzeciwu nie słyszę. W związku z tym stwierdzam, że **Komisja przyjęła do wiadomości informację rządu na temat dokumentu o sygnaturze COM(2022) 440 i odnoszącego się do niego stanowiska rządu RP.**

Teraz przechodzimy do pierwotnego pkt II. To jest kontynuacja sprawy, którą rozpatrywaliśmy wczoraj, czyli Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym (COM(2022) 453 wersja ostateczna). Sprawa jest ważna. W dalszym ciągu nie ma stanowiska rządu. Co prawda pani minister – za co dziękujemy – zaprezentowała wstępne stanowisko, ale rozumiem, że to jest bardziej stanowisko resortowe, a jeszcze nie zostało skonsultowane z pozostałymi ministrami. W związku z tym nie jest to stanowisko rządu. Nie wiemy, jak się ono będzie ostatecznie kształtować. A sprawa jest na tyle dużej wagi, że myślę, że Komisja powinna zabrać głos i zaprezentować kluczowe kwestie dla – mówiąc górnolotnie, ale i prawdziwie – bezpieczeństwa europejskiego, bo wiemy, do czego prowadzi uzależnienie się od surowców, od gazu. Widzimy, że to doprowadziło de facto – w mojej ocenie to był czynnik bezpośredni – do wojny w Ukrainie, pełnoskalowej, a nawet tej w 2014 r. Myślę, że właściwe jest wskazywanie jednoznacznie na to, że taka pogłębiona dalsza zależność od innych państw, które nie zawsze działają w zgodzie z prawami człowieka, może być dla nas w przyszłości bardzo kłopotliwa. Dlatego, szanowni państwo, taki projekt opinii został państwu dzisiaj rano przesłany. Nie wiem, czy państwo przekazaliście też papierową wersję? Tak. Ja też ją tu gdzieś mam? Tak, jest. Ona jest krótka. Pozwolę sobie przeczytać.

„Opinia nr 20 Komisji do Spraw Unii Europejskiej Sejmu RP w sprawie Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów

wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym (COM(2022) 453 wersja ostateczna), przyjęta na 181. posiedzeniu w dniu 16 listopada 2022 r.

1. Komisja do Spraw Unii Europejskiej Sejmu RP popiera projektowane rozporządzenie.

2. Sprzeciw wobec pracy przymusowej, w szczególności zaś wykonywaniu jej przez dzieci, jest obowiązkiem każdej cywilizowanej wspólnoty. Polska nie może tolerować praktyk, z którymi mamy do czynienia m.in. w regionie autonomicznym Sinciang w Chińskiej Republice Ludowej czy też podczas wydobywania kobaltu w Demokratycznej Republice Kongo. Przyjęcie rozporządzenia w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku UE ma przede wszystkim wymiar moralny i wpisuje się w wartości przyjęte jako podstawowe w UE. Przy rozpatrywaniu niniejszej sprawy należy wziąć pod uwagę niebezpieczne tendencje, widoczne w niektórych państwach UE, polegające na uzależnianiu się tamtejszego przemysłu od surowców i specjalistycznych produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Przyjęcie zakazu sprawi, że państwom tym trudniej będzie powtórzyć błędy, które doprowadziły je do uzależnienia energetycznego od innego państwa łamiącego podstawowe prawa człowieka – Rosji, czym w wymiarze strategicznym naraziły na niebezpieczeństwo całą Europę”.

Otwieram dyskusję. A, przepraszam, może zacznę od pani minister. Czy pani chciałaby zabrać głos w tym punkcie? A za chwilę oddam głos państwu posłom.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Kamila Król:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, tak bardziej podsumowując, jak najbardziej zgadzamy się z projektem opinii. Wczoraj do 12.00 był obieg na KSE. Trzy instytucje zgłosiły do nas uwagi, w tym Ministerstwo Finansów. To była uwaga, która dotyczyła konieczności sprzeciwiania się nadmiernemu wzrostowi obciążen państw członkowskich, jak również o potrzebie wdrożenia przepisów. W oparciu o istniejące zasoby finansowe tę uwagę przyjmujemy. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej również zgłosiło uwagę. Ona miała charakter redakcyjny i tutaj też jak najbardziej tę uwagę przyjmujemy. Trzecia uwaga to uwaga UOKiK-u. Tej niestety nie będziemy mogli przyjąć, ponieważ UOKiK zgłosił wniosek o wyłączenie projektowanej regulacji z systemu nadzoru rynku poprzez zastąpienie sformułowania „organy nadzoru rynku” słowami „organy właściwe”. Niestety nie będziemy mogli tego uwzględnić. Teraz kolejny etap to jest taki, że prześlemy jeszcze raz już poprawiony, z uwzględnieniem tych dwóch uwag MF i MRiPS na potwierdzenie przez KSE. Tak że mamy już o tyle czystą sytuację. Oczywiście liczymy się z tym, że UOKiK będzie się nadal sprzeciwiał wpisaniu go jako organ właściwy. Jeśli chodzi o nasze zastrzeżenia i obawy, to tak jak wczoraj mówiłam, to też wszystko będzie w stanowisku opisane, czyli po pierwsze brak oceny skutków regulacji, czyli żadnych szacunków póki co Komisja Europejska nam nie przedstawiła. Po drugie, zgodnie z uwagą MF będziemy zgłaszać zastrzeżenie à propos dodatkowych obciążeń czy dla państw członkowskich, czy bezpośrednio dla przedsiębiorców. Dodatkowo jako trzecia uwaga, zastrzeżenie, obawa, to że regulacje zawarte w projekcie są niespójne z przepisami obowiązującymi, dotyczącymi systemu nadzoru rynku. Jako czwarte to trzeba by zebrać w pierwszej kolejności odpowiedni materiał dowodowy. Chodzi tu generalnie o państwa trzecie. No i jako piąte to istnieje tu ryzyko wycofywania z obrotu wyrobów, które są wykorzystywane na przykład w obszarze medycznym. Boimy się też tego, że będzie brak możliwości zastąpienia danego wyrobu innymi. Bezpośrednie zagrożenie mielibyśmy już tutaj dotyczące zdrowia i życia. Tak że trzeba to na bieżąco monitorować i reagować. Mamy nadzieję, że inne państwa członkowskie też będą podobne zastrzeżenia podnosiły w dalszym procesie procedowania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, pani minister. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pan Jacek Czerniak. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jacek Czerniak (Lewica):

Dziękuję bardzo, szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, projekt naszego stanowiska jest jak najbardziej uzasadniony, bo przedstawia kierunkową naszą decyzję,

natomiast co do punktu drugiego mam takie pytanie, bo rozumiem, że projektodawcą jest pan przewodniczący Kacper Płażyński, tak?

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Tak.

Poseł Jacek Czerniak (Lewica):

Bo mówimy o Kongu, że kobalt, bo wiemy, że wydobycie kobaltu w Kongu jest najwyższe, w Chińskiej Republice Ludowej nie mówimy o konkretnych surowcach, tylko ogólnie. Jesteśmy świeżo po spotkaniu w Pradze i tam również te kwestie surowców rzadkich były prezentowane. Chodzi o nikiel, chodzi o ziemie rzadkie. Nie wiem więc, czy tego również nie sprecyzować. W kontekście Konga, że kobalt, to w kontekście Chin konkretne surowce rzadkie albo odejść do większego stopnia ogólności. Podaję to pod rozwagę pana przewodniczącego, czy nie należałoby właśnie co do Chin uzupełnić tych surowców rzadkich, czy też zostawić w takiej formie. Bo tutaj nawet w tej wersji stwierdzamy konkretną prowincję w Chinach. Czy mamy taką wiedzę, ja takiej wiedzy nie mam, że tylko w tej prowincji te surowce rzadkie są wydobywane, czy też w innych również.

I taka uwaga proceduralna. Myślę, że pan przewodniczący w naszym imieniu powinien zwrócić się do rządu, żeby stanowisko było jak najszybciej. Niekoniecznie w projekcie naszego stanowiska, ale w rozmowie, żeby dopełnić już tę procedurę, żeby rząd przedstawił pełne stanowisko, nie tylko resort, który pani minister w sposób profesjonalny przedstawiła, ale żeby to już było stanowisko rządu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Już wyjaśniam swoje motywacje. Rzeczywiście pan poseł słusznie zwrócił uwagę, że w Chinach są też wydobywane metale rzadkie. Zresztą byliśmy wspólnie na COSAC, o czym będzie w następnym punkcie, gdzie została zaprezentowana przez jednego z komisarzy UE, jednego z ambasadorów czeskich, bardzo ciekawa prezentacja i wykład na temat uzależniania się niestety UE od metali rzadkich, które są niezbędne do produkcji przede wszystkim elektroniki. To jest poważny kłopot, bo te metale rzadkie są wydobywane w sposób często urągający człowieczeństwu. Natomiast dlaczego akurat tak to określiłem w tym projekcie? Z jednej strony konkretnie o kobaltie w Demokratycznej Republice Kongo, dlatego że to jest wiedza dość powszechna, w jaki sposób jest on tam wydobywany. To nie chodzi przecież o to, że nie można wydobywać kobaltu, nie ma w tym nic złego. Normalna działalność gospodarcza. Kłopot jest w tym, że wydobywany jest w sposób urągający podstawowym prawom człowieka z wykorzystaniem ponad 200 tys. małych dzieci. Więc dlatego jest to wskazane konkretnie, bo o tym wiemy. A jeżeli chodzi o prowincję Sinciang, tam są również oczywiście wydobywane metale rzadkie – to się zgadza – natomiast też nie jest kłopotem to, że one są wydobywane, tylko że tam Ujgurowie są przede wszystkim wykorzystywani do pracy niewolniczej, i to dotyczy nie tylko metali rzadkich, ale po prostu przemysłu, który jest umiejscowiony w Sinciang. Tak jak wczoraj wspominałem, Stany Zjednoczone w czerwcu po prostu przestały przyjmować towary z prowincji Sinciang, nie tylko określone rodzajowo, chociaż przede wszystkim chodziło o eksport półproduktów związanych z fotowoltaiką, bo przede wszystkim tam są Ujgurowie wykorzystywani do produkcji tych części do fotowoltaiki. Dlatego to jest tak ogólnie określone jako prowincja Sinciang. Czy są jeszcze jakieś głosy w dyskusji? Bardzo proszę, pani poseł Mateusiak-Pielucha.

Poseł Beata Mateusiak-Pielucha (PiS):

Panie przewodniczący, pani minister, szanowni państwo, ja się będę zawsze obawiała, że to może uderzać w polskich przedsiębiorców i takie ogólne stwierdzenia, niedoprecyzowane, mogą później, na zasadzie aktów wykonawczych, powodować pewne zaburzenia nawet w traktowaniu przez poszczególne państwa tej pracy przymusowej, bo jeśli rano czytam, że połowa produkcji przemysłowej Niemiec jest oparta na półproduktach pochodzących z Chin, to obawiam się, że nawet takie ostre restrykcje będą w stosunku do przemysłu, na przykład niemieckiego, bo akurat dzisiaj przeczytałam o Niemczech, askuteczne, a mogą uderzać na przykład w polskich przedsiębiorców, którzy nie będą mogli fizycznie skontrolować Chińskiej Republiki Ludowej, kto, co i jak tam produkuje.

Żebyśmy więc nie wylali dziecka z kąpielą, bo samo pojęcie pracy przymusowej jest bardzo nieostre. Weźmy kraje trzeciego świata typu Wietnam, Indonezja. Tam praca czternasto-, piętnastolatków jest czymś normalnym. Czy wysyłanie przez rodziców nastolatków do pracy w celu utrzymania rodziny to jest traktowane jako praca przymusowa, czy nie? Pojęcia europejskie w innych krajach mogą być zupełnie nie do przyjęcia kulturowo, ekonomicznie czy materialnie. Wolałabym więc pracować na rozporządzeniu, które bardziej konkretyzuje, nie na zasadzie, że chrońmy dzieci czy jakieś mniejszości narodowe, czy więźniów przed przymusową pracą czy niewolniczą pracą, bo wszyscy oczywiście moralnie się z tym zgadzamy, natomiast dobrymi chęciami piekło jest brukowane i zajrzyjmy do tego rozporządzenia, które już będzie mówiło konkretnie, jakie gałęzie przemysłu, kto to będzie monitorował. Zrzucanie na przedsiębiorcę obowiązku sprawdzenia, czy jakiś półprodukt jest produkowany w kraju na drugim końcu kontynentu czy na drugim końcu świata jest trochę niepoważne, bo przedsiębiorca nie będzie miał ani środków, ani fizycznych możliwości sprawdzenia Indonezji, Wietnamu, Indii czy innych. Nie sprowadzajmy tego tylko do Konga czy do Chin, bo tych krajów jest dużo, dużo więcej. Żebyśmy znowu nie zrobili w Europie jakiejś totalnej zapaści gospodarczej. Bo niestety przez lata uzależnialiśmy się i proces wychodzenia z tego uzależnienia też nie jest jednoroczny czy półroczny, tylko to będzie bardzo, bardzo długi i kosztowny proces, a niektórych metali rzadkich w ogóle w Europie nie ma i choćbyśmy nie wiem, co zrobili, to jesteśmy uzależnieni od rynków. A pracę dzieciaków w Kongo najczęściej, niestety, nadzorują wielkie koncerny międzynarodowe i one korzystają na tej taniej sile roboczej w biedniejszych krajach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Jeżeli chodzi o ostatnie zdanie pani poseł, to to jest własność Chin. To nie są koncerny międzynarodowe. Natomiast dlaczego mówimy o konkretnych przykładach? Bo one są publicznie znane, dobrze udokumentowane i rzeczywiście stanowią duży problem, dlatego oczywiście jeżeli są wątpliwości, to one powinny być rozwiane.

Poseł Beata Mateusiak-Pielucha (PiS):

Panie przewodniczący, ja się z tą pana opinią zgadzam i nie mam do tej opinii Komisji żadnych zastrzeżeń, natomiast chciałabym poznać to rozporządzenie unijne bardziej szczegółowo i jednak już ze szczegółowym stanowiskiem rządu polskiego, bo wtedy to miałoby sens. Bo, jak mówię, dobre chęci, każdy by się podpisał pod apelem o niewykorzystywaniu pracy dzieci czy mniejszości, więźniów itd., natomiast jakie to spowoduje skutki ekonomiczne dla naszego kraju i całej Europy? Za mało mamy przesłanek. To rozporządzenie jest na bardzo dużym stopniu ogólności i nie wiemy, jakie naprawdę skutki spowoduje. Nie wiemy też, czy to pomoże tym wykorzystywanym.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

To prawda, jest na dużym poziomie ogólności. Zresztą sam wnioskodawca zwraca na to uwagę, że ono jest jeszcze do dopracowania, również jeżeli chodzi o odpowiedzialność, w jaki sposób to weryfikować. To się zgadza. Ja kierunkowo jestem za, ale to oczywiście musi być jeszcze mocno dopracowane. Pan poseł Karski.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Karol Karski:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Proszę państwa, nie powinno tu być kwestionowane jedno – że nie należy wykorzystywać pracy przymusowej innych osób, nie należy wzmacniać łamania praw człowieka poprzez to, że na przykład sprowadza się surowce, które są wydobywane w ten sposób, że korzysta się z pracy przymusowej. Oczywiście to jest tak, że każdy, kto jest kontrahentem takiego podmiotu, najczęściej są to podmioty państwowe albo uzależnione od państwa, bo w państwach totalitarnych tak najczęściej bywa, te podmioty, czyli każdy, kto sprowadza takiego typu surowce, powinien mieć świadomość tego, co czyni. Oczywiście jest problemem równomierność stosowania tego typu ograniczeń, żeby to się właśnie tak nie skończyło, że Niemcy i Francja będą dokonywały samorozgrzeszenia, a pokazywały Polakom czy komu innemu palcem: a wam tam nie wolno robić interesów. Tylko pytanie jest o jedno: jak to może być rozwiązane. Natomiast z pewnością nawet gdyby Niemcy, Francja czy ktokolwiek inny na świecie

wspierał na przykład wykorzystywanie dzieci do pracy przymusowej poprzez wprowadzanie tego typu surowców, to nie należy tego czynić samemu. To, że ktoś inny coś robi, nie jest rozgrzeszeniem, ale powinno być motywacją do tego, żeby wprowadzić szczelny, całościowy system. Należyta staranność w zakresie ochrony praw człowieka, ochrony środowiska jest bardzo istotna i to jest tak, że podmioty gospodarcze również ponoszą odpowiedzialność za swoje działania. W dzisiejszym świecie jest tak, że niejedna korporacja ponadnarodowa pod względem potencjału finansowego jest podmiotem większym, znaczniejszym niż państwo. Od bodaj piętnastu lat przestano w ogóle takich wyliczeń dokonywać. Kiedyś były takie wyliczenia co roku prowadzone, sto największych gospodarek świata. Jak w tych stu gospodarkach już ponad pięćdziesiąt pozycji to były korporacje ponadnarodowe, a mniej niż pięćdziesiąt – państwa, to zaprzestano prowadzenia tego typu działań. To wszystko trzeba robić. To rozporządzenie jest na takim etapie, że może być jeszcze dopracowywane, powinno być dopracowywane, a pan przewodniczący przedłożył projekt opinii, która właśnie wychodzi naprzeciw temu, a jednocześnie wskazuje te najbardziej znane, najbardziej porażające przykłady łamania praw człowieka. Jest pewna odmienność ze sprowadzaniem ropy, gazu z Rosji. Tam póki co akurat jeszcze do tego typu rzeczy dochodziło w zupełnie innym zakresie. Natomiast tu każdy, kto byłby przeciwko temu, musi mieć przed oczami te małe dzieci, które po prostu są zmuszane do pracy i wydobywania różnych rzeczy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Pani minister, wobec tej dyskusji, która się tu przetoczyła, czy mogłaby pani powiedzieć nam coś więcej o tym, jeszcze nieoficjalnym stanowisku rządu, ale może o pracach, które toczą się wobec tego, jaki kierunek my widzimy w tej analizie i kto ma za co ponosić odpowiedzialność. Kto rzeczywiście będzie weryfikował produkty i surowce, które mają przybyć na rynki europejskie, czy one pochodzą z pracy przymusowej, czy nie.

Podsekretarz stanu w MRiT Kamila Król:

Tak naprawdę, szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w tym momencie jest bardzo dużo niewiadomych. Na ten moment zapisy rozporządzenia są nieegzekwowalne, wszystko wymagałoby doprecyzowania i dodatkowych analiz, żeby ewentualnie jakieś dalsze kroki można było podejmować. Wszystkie zastrzeżenia, które tu padały, wypowiedane przez państwa posłów, też będą podniesione w stanowisku rządu. To mogę na ten moment zapewnić.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dobrze. Szanowni państwo, czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie słyszę. W związku z tym proponuję przyjąć przedstawioną opinię. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia opinii? Nie ma. Cieszę się. **Przyjmujemy zatem opinię w drodze konsensusu.** Zamykam ten punkt. Dziękuję bardzo, pani minister, za pani obecność.

Kolejny punkt, szanowni państwo, sprawozdanie z udziału delegacji naszej Komisji w Konferencji Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej (COSAC) w dniach 13–15 listopada 2022 r. Drodzy państwo, jak państwo wiecie, po oficjalnych wyjazdach służbowych związanych z naszą Komisją przedstawiamy krótkie sprawozdanie. Rzeczywiście 13–15 listopada w związku z prezydencją czeską odbył się tak zwany COSAC, czyli, można powiedzieć, najważniejsze wydarzenie parlamentarne w czasie każdej prezydencji. W składzie mojej osoby, pani poseł Anny Kwiecień, pana posła Jacka Czerniaka i pana posła Andrzeja Grzyba reprezentowaliśmy polski parlament. Ze strony Senatu były pani marszałek Stanecka-Morawska i pani senator Danuta Jazłowiecka.

Spotkanie było ciekawe o tyle, że w dyskusji ja na przykład zauważyłem poważne zmiany w tendencji myślenia o atomie. To bardzo dobrze, myślę, znaczy dla Polski, bo zawsze na spotkaniach międzynarodowych mówienie o tym, że trzeba inwestować w atom, na pewno nie było z entuzjazmem, publicznie przynajmniej, przyjmowane. Tym razem zaproponowaliśmy poprawkę, aby w konkluzjach umieścić taką informację, że poza odnawialnymi źródłami energii trzeba również inwestować w atom. Co prawda poprawka nie została przyjęta, ale nie została przyjęta tylko z tego względu, że wymagała większości kwalifikowanej trzech czwartych, a 27 izb parlamentu było za, 17 było prze-

ciw, i zdaje się, że 7 się wstrzymało. To jednak pokazuje, że ta tendencja rzeczywiście się zdecydowanie zmieniła. Państwami, które otwarcie wypowiadały się przeciwko atomowi, były Luksemburg, Austria i Niemcy, co niepokoi, bo to jednak świadczy o tym, że niektórzy nasi przyjaciele nie uczą się na błędach, mimo całej sytuacji związanej z szantażem energetycznym ze strony Rosji. To jest zła wróżba. Ale generalnie tendencja jest dobra.

Inną poprawką, którą zgłosiliśmy i która została ujęta w konkluzjach ze szczytu, to była kwestia obowiązku zapłaty przez Rosję reparacji za straty materialne i niematerialne wyrządzone w związku z jej agresją na Ukrainę. Zostało to przyjęte. Cieszę się. Akurat tak się tołożyło w czasie, że w tym samym dniu ONZ wydało w tej samej sprawie tożsamą, podobną rezolucję, która została poparta przez większość państw ONZ. To też świadczy o tym, że społeczność międzynarodowa: i europejska, i światowa, jest tu dość zgodna.

Dyskusje dotyczyły wojny na Ukrainie, napaści rosyjskiej, wszystkiego, co się z tym wiąże, kwestii niezależności energetycznej, ale również od tych rzadkich metali, rozwoju, rozszerzenia o Bałkany Zachodnie i konferencji o przyszłości Europy. Stanowisko Polski było regularnie prezentowane, zgodnie. Bardzo się cieszę, że w tym składzie mamy się, czym w Polsce pochwalić, również ponad podziałami. Dobrze, że taka jednolita linia była prezentowana na tym wydarzeniu. Bardzo się cieszę, bo to wzmacnia Polskę na graniach międzynarodowych, zagranicznych.

Tak jak mówiłem na początku, o czym wspomniał poseł Czerniak, była ciekawa dyskusja, która wywiązała się w związku z tym, że prezentował – zaraz państwu powiem kto, żeby być precyzyjnym – to rzeczywiście było ciekawe. Zwykle takich ciekawych rzeczy nie ma. Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Maros Sefcovic i ambasador bezpieczeństwa energetycznego Republiki Czeskiej pan Wacław Bartuszek przedstawili taką pogłębioną analizę w zależności od metali rzadkich w Europie i gdzie one się wydobywają, jak to się zmienia, i to rzeczywiście było bardzo ciekawe, i myślę, że wielu obecnym parlamentarzystom otworzyło oczy, że to nie tylko kwestie surowców energetycznych, ale że niestety Europa w dużej mierze jest na trasie kolizyjnej ze swoim bezpieczeństwem również w innych wymiarach i że trzeba z tym walczyć, trzeba szukać na to rozwiązań.

Szanowni państwo, tyle z mojej strony. Nie wiem, czy pan poseł Czerniak chciałby zabrać w tej sprawie głos? Bardzo proszę.

Poseł Jacek Czerniak (Lewica):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, tak jak pan przewodniczący powiedział, ja również byłem członkiem delegacji polskiej i kwestie, które były omawiane, były bardzo interesujące, szczególnie również z tego powodu, że uczestniczyli przedstawiciele Werchownej Rady z Ukrainy. Ta delegacja również zabierała głos i z naszej strony – co warto podkreślić i o tym mówił przewodniczący Kacper Płażyński – nasze stanowisko było dość jednolite i w sprawie Ukrainy, i Bałkanów Zachodnich, i kwestii energetycznych. Prezentowaliśmy to w swoich wystąpieniach. Europa, można tak skonkludować – nie wiem, czy to nie będzie na wyrost – zrozumiała, że dzisiaj ta wojna nie jest tylko wojną militarną, ale również wojną energetyczną, i że te działania, które były wcześniej, uzależnienie Europy od surowców, od ropy, gazu, węgla ze strony Rosji, to było przemyślanym krokiem. Jako fakt tego uzależnienia możemy podać, że 40% gazu było sprowadzane z Rosji do Europy, a dzisiaj po restrykcjach, po sankcjach, jest około 7,5%. Ten kierunek więc jest już realizowany, czyli szukanie źródeł innych. I co warto podkreślić, również związanych z energią zieloną czy właśnie z atomem. Ten atom jednak dzisiaj jeszcze budzi określone emocje i jest oceniany z różnych punktów widzenia, ale ten kierunek również w większości jest akceptowany.

Jedna uwaga ogólna: ciekawe – to nie zostało podjęte w konkluzjach – została rozpoczęta dyskusja o zasadzie jednomyślności. I tu były stanowiska bardzo podzielone, bo część mówiła, że zasady jednomyślności nie należy stosować, część mówiła, że to jest obrona przed dużymi koalicjami dla państw mniejszych. Ta rozmowa się więc toczy, jest realizowana, ale konkretnych rozstrzygnięć w tej materii nie było. Ja byłem po raz pierwszy na takim spotkaniu i jestem pod dużym, głębokim wrażeniem, szczególnie

że było to wypełnione bardzo merytorycznie. Sesje, panele były bardzo intensywne i myślę, oceniając trochę in plus naszą delegację, że chyba wypadliśmy dość merytorycznie, co zasługuje na pochwałę w kierunku pana przewodniczącego, bo to pan przewodniczący kierował naszą pracą. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję bardzo, ale te oklaski tak naprawdę należą się przede wszystkim pani Agnieszce Maciejczak i pani Annie Roczkowskiej, bo rzeczywiście zakulisowo to tak naprawdę panie prowadzą te prace, rozmowy, zgłaszają poprawki, i w dużej mierze od ich interpersonalnych możliwości i znajomości z urzędnikami z innych państw zależy również to, jak dane państwo zostanie potraktowane, bo na przykład niektóre poprawki zgłoszone później mogą się nie znaleźć w liście do głosowania, a inne mogą się znaleźć. Dużo zależy od takich kwestii dość osobistych urzędników, a my naprawdę mieliśmy bardzo dobrą, silną reprezentację i wsparcie w paniach.

Szanowni państwo, mamy jeszcze jeden punkt, zdaje się. Ostatni punkt: rozpatrzenie w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe (COM(2022) 495 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd reprezentuje pan Sebastian Kaleta, sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Bardzo proszę pana ministra o stanowisko w tej sprawie.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Sebastian Kaleta:

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, celem jest modernizacja dyrektywy odpowiedzialności za produkt 85/374/EWG. Głównym celem dyrektywy obowiązującej i projektowanej jest zapewnienie możliwości uzyskania przez osobę fizyczną odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez produkt wadliwy. Odszkodowanie to jest i będzie przysługiwać na zasadzie ryzyka, a nie winy. Poszkodowana osoba ma jedynie wykazać, że produkt był wadliwy. Zaistniała szkoda, istnieje związek przyczynowo-skutkowy między wadliwością produktu a powstaniem szkody. Obowiązująca dyrektywa przewiduje pełną harmonizację i taki poziom harmonizacji projektowana dyrektywa utrzymuje. Zakresem zmodernizowanej dyrektywy mają być objęte nowoczesne produkty, oprogramowane produkty, wykorzystujące oprogramowanie inteligentne przedmioty, pojazdy autonomiczne, przedmioty wykorzystujące sztuczną inteligencję i uczenie maszynowe. Takich produktów nie mogła obejmować dyrektywa uchwalana w 1985 r.

Przewidziana jest zmiana zakresu przysługującego odszkodowania. Odszkodowanie ma obejmować nie tylko uszkodzone mienie czy szkodę na osobie, ale także utratę danych i koszty ich odzyskania. Kolejnym założeniem jest ułatwienie dochodzenia odszkodowania. Ma to zostać osiągnięte przez: ułatwienie dowodzenia, wprowadzenie obowiązku pozwanego przedsiębiorcy ujawnienia informacji, wprowadzenie domniemań wzruszalnych, zniesienie progu minimalnej szkody umożliwiającej uzyskanie odszkodowania – obecnie tylko szkoda o wartości przekraczającej 500 euro może być dochodzona – ułatwienie wskazywania podmiotu mającego siedzibę na terenie UE, od którego będzie można uzyskać odszkodowanie.

Rząd co do zasady popiera proponowaną inicjatywę modernizacji dyrektywy poprzez uchwalenie nowej dyrektywy PLD i uchylenie obowiązującej. W szczególności na aprobatę zasługuje poszerzenie zakresu pojęcia szkoda, a w konsekwencji przyznanie odszkodowania także za zniszczenie, uszkodzenie mienia osoby fizycznej o tak zwanym mieszanym przeznaczeniu, wykorzystywane w części dla celów zawodowych osoby fizycznej, ale nie wyłącznie dla celów zawodowych, a także za utratę i uszkodzenie danych, nawet takich, które osoba fizyczna wykorzystywała w części dla celów zawodowych, ale nie wyłącznie dla nich. Rząd będzie postulował poszerzenie zakresu stosowania projektowanej dyrektywy i objęcie nią odszkodowań z tytułu szkód wywołanych przez wadliwość produktów nie tylko na rzecz osób fizycznych, lecz także na rzecz osób prawnych oraz innych podmiotów zbiorowych nieposiadających osobowości prawnej. Rząd stoi na stanowisku, że proponowana przez Komisję Europejską propozycja w zakresie przeniesienia ciężaru dowodu na pozwanego producenta jest zbyt mało ambitna i będzie optował za zmianami również w tym kierunku. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Posłem sprawozdawcą jest pan poseł Marcin Porzucek. Proszę, panie pośle.

Poseł Marcin Porzucek (PiS):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, proponowana dyrektywa określa zasady dotyczące odpowiedzialności podmiotów gospodarczych za szkody wyrządzone osobom fizycznym spowodowane przez produkty wadliwe. Przedłożony projekt może przynieść pozytywne skutki społeczne oraz gospodarcze. Pan minister Kaleta odniósł się do kwestii merytorycznych. Ja mogę jedynie ze swojej strony powiedzieć, że w mojej ocenie analizowany wniosek zasługuje na poparcie przez przedstawiciela RP na forum UE. Pewnie w najbliższym czasie tego typu dyrektywy będą musiały być modyfikowane chociażby ze względu na coraz większą ilość produktów bazujących na sztucznej inteligencji, chociażby w zakresie samochodów autonomicznych. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Kacper Płażyński (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Otwieram dyskusję. Czy ktoś chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie słyszę. W związku z tym proponuję następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 7 ust. 4 ustawy dokument o sygnaturze COM(2022) 495 wersja ostateczna i odnoszący się do niego projekt stanowiska rządu RP. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Czy jest sprzeciw? Sprzeciwu nie ma.

W związku z tym, szanowni państwo, bardzo dziękuję za dzisiejsze posiedzenie. Jeszcze tylko wspomnę, że w Pradze była z nami również przedstawiciel Kancelarii Sejmu pani Karolina Makara, która między innymi tłumaczyła poprawki i była też na bieżąco bardzo zaangażowana w pracę naszej delegacji, za co dziękujemy. Jeżeli nie ma już żadnych wniosków, pytań, to zamykam dzisiejsze posiedzenie. Dziękuję państwu bardzo.